

No deal Brexit: Gevolgen en Maatregelen

No deal Brexit: Gevolgen en Maatregelen

Voorlichting

Van belang is dat medeoverheden, burgers, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, instellingen en uitvoeringsorganisaties tijdig voorbereidingen treffen, ook op het *no deal* scenario. Niet alle maatregelen ten aanzien van *contingency* en *preparedness* kunnen namelijk van de Rijksoverheid komen. Informeren van doelgroepen gaat via de volgende kanalen:

Bedrijfsleven: [Brexitloket](#) dient als primaire informatievoorziening voor bedrijven, [Brexit Impact Scan](#), [Brexit-en-Douanezaken](#), [Brexit Vouchers](#), [NVWA](#). De overheid roept sinds eind 2016 bedrijven op zich actief voor te bereiden op alle mogelijke scenario's. De communicatie richting het bedrijfsleven wordt naar aanloop van 29 maart geïntensiveerd.

- Organisatie voorlichtingsevents voor bedrijven en brancheorganisaties; samenwerking met georganiseerd bedrijfsleven (bijv. VNO-NCW/MKB voor [Hulp-bij-Brexit](#)) en KvK's; zorgspecifieke campagne; en nationale multimedia campagne vanaf 28/1/19.
- Brexitloket ontsluit [EU-notices](#) via een link naar de (Nederlandstalige) EU-notices, en via een [pagina](#) met toegankelijke overzichten van gevolgen en benodigde voorbereidingen per onderwerp en sector.

Burgers: [Rijksoverheid.nl](#) dient als primaire informatievoorziening voor burgers, [IND-informatie VK burgers](#), en [Ambassade Londen](#).

- Bekendmaking fatsoenlijke regeling VK burgers 7/1/19 (Kamerstuk [23987-299](#)).
- Rechtstreekse aanschrijving VK-burgers door de IND vanaf 7/1/19.

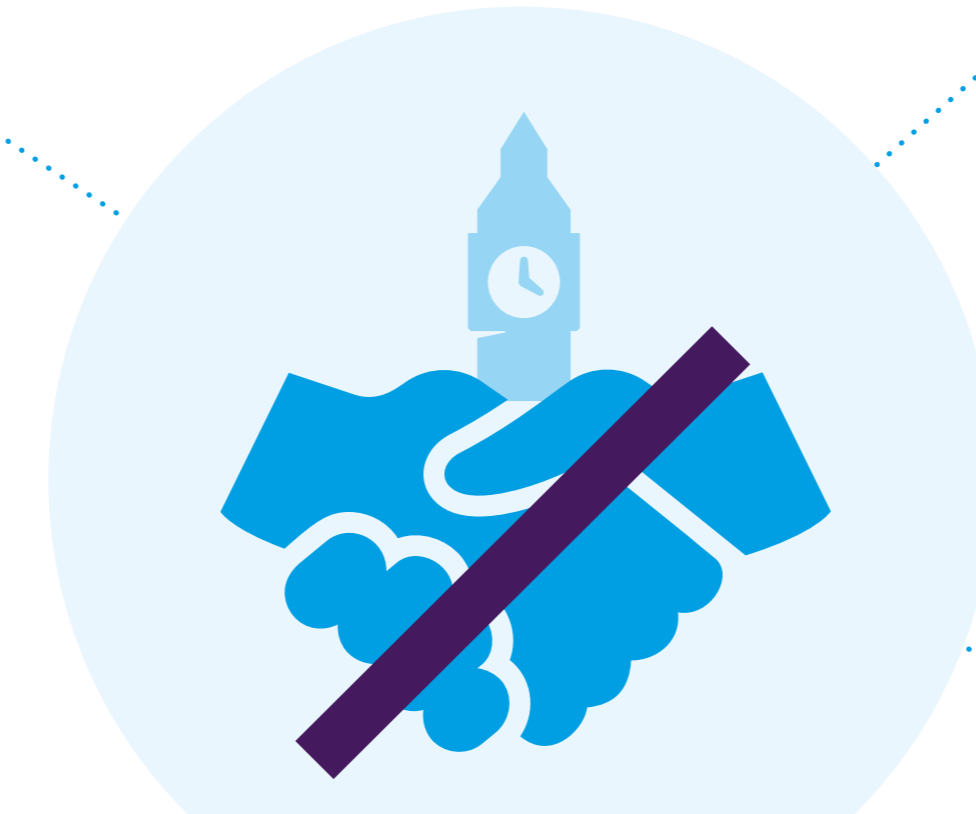
Medeoverheden: [Brexit Impact Scan overheden](#), gelanceerd op 13/12/18.

- Deze tool wordt nog uitgebreid voor alle uitvoerende overheidsorganisaties.
- Organisatie van informatiebijeenkomsten voor overheidsdienstverleners.

Scenario exercities

Interdepartementale themasessies als onderdeel van interdepartementale crisisvoorbereidingen vanaf medio september 2018, waarin beleid, uitvoering, toezicht en crisisexpertise aan de slag gingen met extreme scenario's die helpen om goed te doordenken wat er zou kunnen gebeuren. Er is tijdens dilemma-sessies geoefend met de nationale crisisstructuur op basis van verschillende scenario's.

Introductie

Vanaf 30 maart zal het VK geen lid meer zijn van de Europese Unie. Een akkoord (deal) tussen het VK en de EU is de beste optie voor alle partijen voor een ordelijk vertrek van het VK uit de EU. Het akkoord over Brexit is nog niet goedgekeurd door het Britse parlement. Nederland en de EU bereiden zich daarom nog steeds voor op alle scenario's. Eén van de scenario's is dat het toch niet lukt om tot afspraken te komen (no deal). In dat geval zal er geen overgangperiode zijn en is het Unierecht

op 30 maart niet meer op het VK van toepassing. De gevolgen van een no deal scenario zijn verrijkend en kunnen voor zowel het VK als de EU overlast veroorzaken. De Rijksoverheid spant zich tot het uiterste in om alle voorzienbare gevolgen zo goed mogelijk op te kunnen vangen, maar het is onvermijdelijk dat het no deal scenario gepaard zal gaan met verstoringen en problemen. Dit overzicht geeft een verkorte weergave van verwachte gevolgen en maatregelen.

Wetgeving

De Verzamelwet Brexit regelt een aantal zaken die sowieso gaan veranderen zodra het VK uit de EU stapt, ongeacht het moment en of er een akkoord is. Daarnaast bevat het wetsvoorstel een algemene machtigingsbepaling die het mogelijk maakt tijdelijke maatregelen te nemen bij onverwachte problemen om een soepele overgang te regelen. De Verzamelwet Brexit is op 29/1 aangenomen door de Tweede Kamer en ligt nu ter behandeling bij de Eerste Kamer. [Link naar dossier](#).

Interne bedrijfsvoering Rijk

Een *no deal* kan op verschillende manieren ook impact hebben op de bedrijfsvoering van de Rijksoverheid. Overheidsdienstverleners worden onder meer via de [Brexitimpactscan overheden](#) geïnformeerd. Departementen, uitvoeringsorganisaties en medeoverheden zijn zelf verantwoordelijk voor interne risicoanalyses en de voorbereiding van passende maatregelen.

Europese Commissie

Ook de Europese Commissie (Commissie) heeft de voorbereidingen op een *no deal* Brexit geïntensiveerd. Zo heeft de Commissie op 13/11/18 en 19/12/18 mededelingen gepubliceerd waarin ze haar Actieplan ter voorbereiding op een *no deal* scenario uiteenzet. Het kabinet heeft van beide publicaties een appreciatie gegeven. De voorbereidingen van de Commissie zijn ook gepubliceerd in 88 notices to stakeholders per sector. De Commissie publiceert haar plannen op de [Brexit-pagina van de Commissie](#).

1. [Mededeling COM\(2018\) 556](#) van 19/7/18 over de voorbereidingen voor de Brexit;
2. [Mededeling COM\(2018\) 880](#) van 13/11/18 met EU Contingency Action Plan, inclusief:
  - Overzicht van 88 Stakeholder [Notices](#) per 13/11/18
  - Kabinetsappreciatie ([Kamerstuk 23987-291](#));
3. [Mededeling COM\(2018\) 890](#) van 19/12/18 over implementatie van het Contingency actieplan, inclusief lijst van 14 wetgevingshandelingen aangenomen door de Commissie per 19/12/18. [Lijst gedelegeerde en uitvoeringshandelingen CIE](#)
  - Kabinetsappreciatie ([Kamerstuk 22112-2753](#))

A: Burgers

No deal Brexit: Gevolgen en Maatregelen

Verblijf in NL en arbeidsmarkt

Gevolgen: Verblijfsstatus voor 45.000 VK-burgers en hun familieleden vervalt. Toegang tot de NL arbeidsmarkt voor 20.000 werknemers uit het VK vervalt.

Maatregelen:

- *Fatsoenlijke regeling:* Britten en hun familieleden die voor de terugtrekking van het VK uit de EU rechtmatig in Nederland verblijven, behouden 15 maanden middels een tijdelijke verblijfsvergunning hun rechten op verblijf, studie en werk in Nederland. Tijdens deze periode kunnen ze een aanvraag doen voor een verblijfsvergunning tegen dezelfde toelatingsvoorwaarden als EU-burgers (Brexitverblijfsvergunning).

Beroepskwalificaties

Gevolgen: Nieuwe aanvragen voor erkenning van Britse kwalificaties via procedure derde landen. Geen deelname van het VK aan databases zoals het Interne Markt Informatiesysteem (IMI en Europese informatie uitwisseling van aan zorgverleners opgelegde beroepsbepalende maatregelen.

Maatregelen:

- Erkenningen afgegeven voor 29 maart blijven geldig. Lopende aanvragen tot erkenning worden waar mogelijk afgehandeld volgens regels van voor 30 maart. Aanvragen vanaf 30 maart volgens derdelanden procedure 2019.

Sociale zekerheid

Gevolgen: Coördinatieverordening sociale zekerheid tussen EU en het VK geldt niet meer.

Maatregelen:

- *Fatsoenlijke regeling sociale zekerheid:* De export van uitkeringen die al lopen op de dag van terugtrekking van het VK wordt zoveel mogelijk gecontinueerd. De Europese Unie bereidt tevens maatregelen voor.

Toeslagen

Gevolgen: Gevolgen voor toeslagen NL burgers in het VK en VK burgers in NL.

Maatregelen:

- *Nederlanders die in het VK wonen, behouden nog 6 maanden na de terugtrekking het recht op kindgebonden budget en kinderopvangtoeslag. De Britse toeslagontvangers die in Nederland wonen of werken, behouden het recht op toeslag bij een geldige verblijfsvergunning.*

NL burgers in VK

Gevolgen / Maatregelen:

- Sociale Zekerheid. Coördinatieverordening sociale zekerheid geldt niet meer tussen EU en VK. *Mogelijk negatieve financiële gevolgen voor uitkeringsgerechtigden in VK*
- Toeslagen. Gevolgen op toeslagen in NL burgers in het VK. *Nederlanders die in het VK wonen behouden nog zes maanden na de terugtrekking het recht op kindgebonden budget en kinderopvangtoeslag.*
- Fiscale regelingen. Burgers in VK met inkomen uit Nederland verliezen recht op heffingskortingen en bepaalde aftrekposten. *Nationaal overgangsrecht waarbij het VK voor de fiscale wetgeving nog tot eind 2019 wordt behandeld als EU lidstaat.*

Burgers

Een no deal Brexit kan verschillende gevolgen hebben voor zowel Britse burgers in Nederland als Nederlanders in het VK op het gebied van verblijf, toegang tot de arbeidsmarkt, sociale zekerheid, rijbewijzen, toeslagen, onderwijs en reizen. De rechten van burgers zijn een topprioriteit voor de Nederlandse overheid. Daarom heeft de overheid maatregelen getroffen om waar

mogelijk de rechten van burgers te verzekeren. Britse burgers in Nederland zijn hierover geïnformeerd door de IND. Nederlanders in het VK kunnen onder meer via de website van de Nederlandse ambassade informatie over hun situatie vinden.

[> Lees hier alle gevolgen en maatregelen](#)

Onderwijs

Gevolgen: Britse studenten in NL hebben geen recht op studiefinanciering vanaf 1 april 2019 en op wettelijk collegegeld per collegejaar 2019-2020

Maatregelen:

- *Fatsoenlijke oplossing:* Britten die voor de Brexit-datum in NL wonen, kunnen onder dezelfde voorwaarden blijven studeren als EU-studenten (wettelijk collegegeld en studiefinanciering). Britten die na de Brexit naar Nederland verhuizen en in NL gaan studeren, worden behandeld als niet-EU-burgers.

Rijbewijzen

Gevolgen: Britse rijbewijzen blijven nog 185 dagen geldig vanaf het moment dat een VK burger zich in NL vestigt.

Maatregelen:

- *Hier woonachtige houders van Britse rijbewijzen kunnen nog maximaal 15 maanden na de Brexit-datum dat rijbewijs omwisselen overeenkomstig de regels die gelden voor de omwisseling van EU-rijbewijzen. Zij kunnen gedurende die periode blijven rijden, op voorwaarde dat het Britse rijbewijs geldig is.*

Stemrecht en Basis Registratie Persoonsgegevens (BRP)

Gevolgen: Zodra het VK geen lid meer is van de EU verliezen VK-burgers in NL stemrecht bij verkiezingen Europees Parlement.

Maatregelen:

- *VK-burgers worden door gemeenten geïnformeerd.*

Fiscale regelingen

Gevolgen: VK-burgers met inkomen uit NL verliezen het recht op heffingskortingen en bepaalde aftrekposten.

Maatregelen:

- *Nationaal overgangsrecht waarbij het VK voor de fiscale wetgeving nog tot eind 2019 wordt behandeld als EU-lidstaat.*

Reizen

Gevolgen: Er gelden strengere eisen voor het reizen met huisdieren, zie website [NVWA](#). Reizigers moeten meegenomen goederen aangeven bij de Douane.

Maatregelen:

- *Op niveau Rijksoverheid wordt de meest actuele informatie over reizen naar het VK gegeven. De Europese Commissie plaatst het VK op lijst visumvrije landen.*

Verdieping A: Burgers

No deal Brexit: Gevolgen en Maatregelen

Deelthema	Gevolgen <i>no deal</i> scenario	Nationale Maatregelen	Maatregelen EU niveau	Min	Nadere informatie (Kamerstukken, EU voorstellen)
Verblijf in NL/ toegang tot arbeidsmarkt	<ul style="list-style-type: none"> Geen verblijfsstatus 45.000 VK-burgers en hun familieleden. Geen toegang Nederlandse arbeidsmarkt 20.000 Britse werknemers in Nederland. 	<ul style="list-style-type: none"> Fatsoenlijke regeling: Britten die voor de terugtrekking van het VK uit de EU rechtmatig in Nederland verblijven behouden middels een tijdelijke verblijfsvergunning 15 maanden hun rechten op verblijf, studie en werk in Nederland. Tijdens deze periode kunnen ze een aanvraag doen voor een verblijfsvergunning tegen dezelfde toelatingsvoorwaarden als EU burgers. Voor Britten die voor de terugtrekking van het VK uit de EU rechtmatig in Nederland verblijven geldt vrijstelling inburgeringsplicht. Voor Britten die voor de terugtrekking van het VK uit de EU rechtmatig in Nederland verblijven geldt vrijstelling werkvergunning Uitbreiding personeel IND Communicatie-campagne IND 		SZW, JenV, BZK	> Kamerbrief fatsoenlijke regeling VK-burgers in NL
Beroeps-kwalificaties	Nieuwe aanvragen voor erkenning beroepskwalificatie van Britse gediplomeerden via procedure derde landen.	<ul style="list-style-type: none"> Erkenningen van voor 30 maart blijven geldig in Nederland. Lopende aanvragen op 30 maart worden waar mogelijk afgehandeld volgens regels van voor 30 maart. Aanvragen vanaf 30 maart volgens derdelandenregeling, verschilt per beroep 		OCW	> Brede Kamerbrief stand van zaken contingency planning cf motie Van Ojik
Sociale zekerheid	Coördinatieverordening sociale zekerheid geldt niet meer tussen EU en VK. Mogelijk negatieve financiële gevolgen voor uitkeringsgerechtigden in VK en burgers in NL met arbeidsverleden in VK	Fatsoenlijke regeling sociale zekerheid: De export van uitkeringen die al lopen op de dag van terugtrekking van het VK wordt zoveel mogelijk gecontinueerd.	Commissie voorstel sociale zekerheid	SZW	> Brief fatsoenlijk regeling sociale zekerheid
Toeslagen	Gevolgen voor toeslagen in NL burgers in het VK en Britten in NL	<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders die in het VK wonen behouden nog zes maanden na de terugtrekking het recht op kindgebonden budget en kinderopvangtoeslag. De Britse toeslagontvangers die in Nederland wonen of werken het recht op toeslag voor als bij een geldige verblijfsvergunning. 		FIN	> Impact analyse Belastingdienst niet-Douane
Fiscale regelingen	Burgers in VK met inkomen uit Nederland verliezen recht op heffingskortingen en bepaalde aftrekposten	Nationaal overgangsrecht waarbij het VK voor de fiscale wetgeving nog tot eind 2019 wordt behandeld als EU lidstaat.		FIN	> Brief fiscaal overgangsrecht
Onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> Britse studenten in NL geen recht op studiefinanciering vanaf 1 april 2019. Britse studenten in NL geen recht meer op wettelijk collegegeld per collegejaar 2019-2020 	<ul style="list-style-type: none"> Fatsoenlijke oplossing: Britten die voor de Brexit datum in NL wonen kunnen onder dezelfde voorwaarden blijven studeren als EU studenten (wettelijk collegegeld en studiefinanciering) Britten die na de Brexit naar Nederland verhuizen en in NL gaan studeren, worden behandeld als niet-EU-burgers. 	Commissie voorstel Erasmus+	OCW	> Kamerbrief fatsoenlijke regeling VK-burgers in NL
Rijbewijzen	Britse rijbewijzen blijven 185 dagen na vestiging VK burger geldig. Geen geldig rijbewijs meer als burger langer dan 185 dagen in NL gevestigd is.	<ul style="list-style-type: none"> Hier woonachtige houders van Britse rijbewijzen kunnen nog maximaal 15 maanden na Brexitday dat rijbewijs omwisselen overeenkomstig de regels die gelden voor de omwisseling van EU-rijbewijzen en zij kunnen gedurende die periode blijven rijden, op voorwaarde dat het Britse rijbewijs wel geldig is. Omwisselen onder dezelfde voorwaarde als voor de Brexit (keuze tussen nieuw rijbewijs of vervangend rijbewijs). Ze hoeven niet opnieuw examen te doen. 		IenW	> Kamerbrief fatsoenlijke regeling VK-burgers in NL > Tweede nota van wijziging Verzamelwet Brexit > AO Brexit beantwoording vragen I&W over rijbewijzen
Stemrecht en BRP	VK-burgers in NL verliezen stemrecht bij Europees Parlement verkiezingen omdat het VK geen lid meer is van de EU. Dit geldt bij alle scenario's, dus ook als er wel een <i>deal</i> komt.	VK burgers worden door gemeenten geïnformeerd		BZK	> Brede Kamerbrief stand van zaken contingency planning cf motie Van Ojik
Reizen	In een <i>no deal</i> scenario mogelijk visum nodig om naar het VK te reizen. Mogelijk worden strengere eisen gesteld aan het reizen met huisdieren Reizigers zullen meegenomen goederen moeten aangeven bij de Douane.	Op Rijksoverheid wordt de meest actuele informatie over reizen naar het VK gegeven.	Commissie voorstel VK op lijst visumvrije landen	BZ	> Kamerbrief BZ fiche: Wijziging verordening lijst visumvrije- en visumplichtige landen in verband met Brexit > Rijksoverheid.nl > NederlandWereldwijd.nl-VK > NVWA - Brexit voor particulieren

B: Zorg

No deal Brexit: Gevolgen en Maatregelen

Toegang tot verzekerde zorg voor Nederlanders in het Verenigd Koninkrijk

Gevolg: Nederlandse verdragsgerechtigden hebben enkel nog toegang tot Britse National Health Service (NHS). Zij hoeven geen bijdrage meer te betalen in Nederland en de rekening komt niet meer ten laste van Nederland.

Maatregelen:

- Regeling voor (kleine) groep Nederlandse verdragsgerechtigden in het VK als onderdeel van de [Brexit Verzamelwet](#) zodat zij hun al gestarte behandeling buiten het VK na Brexitdatum kunnen afmaken (NHS kent geen werelddekking, waardoor zij zijn beperkt in hun grensoverschrijdende zorg).

Gevolg: Nederlandse burgers die in het VK wonen, blijven onder de Britse National Health Service (NHS) vallen.

Toegang tot verzekerde zorg voor Britse burgers die in Nederland wonen of werken

Gevolg: Britse burgers die in Nederland wonen of werken zijn op basis van Nederlandse wetgeving verzekerd en moeten een zorgverzekering afsluiten.

Maatregelen:

- Communicatie naar doelgroep wordt voorbereid

Zorg

Op het gebied van zorg zal een *no deal* Brexit voor veranderingen zorgen. Dit heeft bijvoorbeeld invloed op zorgverzekeringen, medisch onderzoek en de levering van geneesmiddelen en medische hulpmiddelen. De Nederlandse overheid werkt hard om alle voorzienbare gevolgen op dit gebied zo goed mogelijk te voorkomen en waar mogelijk te verzachten of op te vangen.

Zo worden nationale maatregelen getroffen, maar wordt ook op Europees niveau aan oplossingen gewerkt. Het is belangrijk dat dit waar mogelijk samen met bedrijven en instellingen in de zorgsector gebeurt. Zij worden opgeroepen zich voor te bereiden op een *no deal* scenario.

> Lees hier alle gevolgen en maatregelen

Leveringszekerheid

Gevolgen: Risico op problemen leveringszekerheid bepaalde geneesmiddelen en medische hulpmiddelen

Maatregelen:

- Rijksoverheid werkt proactief om problemen te voorkomen
- Systematisch in kaart brengen kritische geneesmiddelen
- Acties tot EU coördinatie rondom regulatoire vraagstukken medische hulpmiddelen
- Oproep aan zorgsector tot inventarisatie en adequate voorbereiding
- Oproep aan bedrijven om tijdig te voldoen aan eisen van EU markttoelating

European Health Insurance Card

Gevolgen: De European Health Insurance Card (EHIC) is niet meer geldig in de relatie tussen Nederland en het VK. Er zijn gevolgen voor de zorgverzekering voor Britse én Nederlandse reizigers en voor zorginstellingen in Nederland.

Maatregelen:

- Nederlandse burgers kunnen vanaf het moment dat het VK een derde land wordt gebruik maken van de werelddekking van hun zorgverzekeringswet en de wet langdurige zorg.
- Britse burgers die naar Nederland reizen, zullen zelf hun zorgverzekering of reisverzekering moeten regelen. Het VK heeft dit als aandachtspunt opgenomen in contingency planning. De NHS kent op dit moment (nog) geen werelddekking.
- Eventuele kosten voor onverzekerde Britten kunnen door Nederland niet meer worden verrekend met het VK. Zorginstellingen moeten hier rekening mee houden en informeren naar de verzekeringsstatus van een Britse patiënt.

Verdieping B: Zorg

No deal Brexit: Gevolgen en Maatregelen

Deelthema	Gevolgen <i>no deal</i> scenario	Nationale Maatregelen	Maatregelen EU niveau	Min	Nadere informatie (Kamerstukken, EU voorstellen)
Zorg	Kleine groep Nederlandse verdragsgerechtigden (bijvoorbeeld met een NL pensioen woonachtig in VK (+/- 1250 personen) enkel nog toegang tot NHS. NHS kent geen werelddekking	Regeling voor (kleine groep) Nederlandse verdragsgerechtigden in VK: afmaken behandeling buiten VK op kosten NL (Verzamelwet Brexit)		VWS	<ul style="list-style-type: none"> > Kamerbrief fatsoenlijke regeling VK-burgers in NL > Verzamelwet Brexit > Kamerbrief gevolgen <i>no deal</i> Brexit op het gebied van VWS
Toegang tot verzekerde zorg voor Nederlanders in het Verenigd Koninkrijk	Nederlanders die in het VK wonen zullen op basis van het daar geldende recht, voor zover zij een verblijfsstatus ontvangen, onder de National Health Service (NHS) blijven vallen.	Communicatie naar doelgroep			<ul style="list-style-type: none"> > Nota naar aanleiding van het verslag verzamelwet: vraag 97/98
Toegang tot verzekerde zorg voor Britse burgers die in Nederland wonen of werken	Britten die in NL wonen of werken zijn op basis van NL wetgeving verzekerd ingevolge de Zorgverzekeringswet en Wet langdurige zorg en worden geacht een zorgverzekering af te sluiten	Communicatie naar doelgroep VK informatie		VWS	<ul style="list-style-type: none"> > Nota naar aanleiding van het verslag verzamelwet: vraag 97/98 > COM(2018) 890 Contingency Mededeling 19-12-2018
European Health Insurance Card	De European Health Insurance Card (EHIC) is niet meer geldig: Nederlanders die naar het VK op vakantie gaan kunnen gebruikmaken van de werelddekking van de zorgverzekeringswet en wet langdurige zorg. Britten die naar Nederland gaan als toerist zullen zelf hun zorgverzekering (of reisverzekering) moeten regelen. Eventuele kosten kunnen door Nederland niet meer worden verrekend met het VK Zorgaanbieders moeten de verzekeringsstatus van Britse patiënten checken.	Communicatie naar zowel Nederlandse als Britse burgers via Rijksoverheid.nl Nederland: communicatie richting sector mbt risico onverzekerde Britten, zie Brexitloket.nl/zorg VK heeft dit ten aanzien van Britse burgers als aandachtspunt opgenomen in de contingency planning: https://www.nhs.uk/using-the-nhs/healthcare-abroad/		VWS	<ul style="list-style-type: none"> > Kamerbrief gevolgen <i>no deal</i> Brexit op het gebied van VWS d.d. 20 december 2018 > www.Brexitloket.nl/zorg > www.Rijksoverheid.nl
Leveringszekerheid	Risico op problemen leveringszekerheid bepaalde geneesmiddelen, medische hulpmiddelen, in vitro diagnostica, medisch onderzoek en lichaamsmateriaal.	<ul style="list-style-type: none"> • Rijksoverheid werkt proactief om problemen ten aanzien van leveringszekerheid van genees- en hulpmiddelen te voorkomen • Systematisch in kaart brengen kritische geneesmiddelen • Acties tot EU coördinatie rondom regulatoire vraagstukken medische hulpmiddelen • Oproep aan zorgpartijen- en instellingen tot inventarisatie van afhankelijkheid van het VK en adequate voorbereiding • Oproep aan bedrijven om tijdig te voldoen aan eisen van EU markttoelating 	Nederland werkt samen met de andere EU-lidstaten en de Europese Commissie om te komen tot een gezamenlijke aanpak op het gebied van medische hulpmiddelen wanneer de continuïteit van zorg in een specifiek geval in gevaar zou komen.	VWS	<ul style="list-style-type: none"> > Kamerbrief gevolgen <i>no deal</i> Brexit op het gebied van VWS > Beantwoording Kamervragen over de voorbereidingen om medijntekorten te voorkomen > Kamerbrief voortgang voorbereidingen op een <i>no deal</i> Brexit in de gezondheidszorg > www.Brexitloket.nl/zorg

C: Grenscontroleprocessen

No deal Brexit: Gevolgen en Maatregelen

Koninklijke marechaussee: paspoortcontroles

Gevolgen: VK-burgers worden niet-EU burgers (grondige controle nodig)

Maatregelen:

- Capaciteitsuitbreiding met 14 fte grenswachters
- Operationele en infrastructurele maatregelen in samenwerking met de luchtvaart- en maritieme sector
- Flexibele inzet personeel

Gevolg: Commerciële luchtvervoerders moeten passagiersgegevens (API) verstrekken aan de grensautoriteiten (KMar)

Maatregelen:

- Capaciteitsuitbreiding van 8 fte voor de verwerking van de passagiersgegevens op basis van de API-richtlijn

NVWA / keuringsdiensten

Gevolgen: Invoering van veterinaire en fytosanitaire (SPS) export- en importprocedures naast douane-procedures. Voor markttoegang en veiligheid moeten producten voldoen aan EU-regelgeving (bij EU-import) en VK-regelgeving (bij EU-export naar het VK)

Maatregelen:

- Personele uitbreidingen personeel NVWA, Kwaliteits-Controle-Bureau, NAK-tuinbouw, en Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel. Daarnaast flexibele inzet personeel en anders inrichten keuringen. Ook zijn er de maatregelen in EU-kader (zie notices via [Brexitloket.nl](https://www.brexitloket.nl)).

Gevolgen: Geen import mogelijk van levende dieren in de zeehavens wegens afwezigheid van een inspectiepost.

Maatregelen:

- Het bedrijfsleven activeren en faciliteren in het oprichten van een inspectiepost.

Grenscontroleprocessen

De Nederlandse zee- en luchthavens zijn straks met betrekking tot het VK de buitengrens van de Europese Unie. Dit betekent dat alle goederen die de grens passeren - anders dan nu - onderhevig worden aan de douaneformaliteiten. Aangezien het VK geen deel uitmaakt van het Schengengebied vinden al controles op

personen plaats. Deze controles zullen wel iets uitgebreid worden wanneer het VK de Europese Unie verlaat. Ook zullen aanvullende regels gelden voor het in- en uitvoeren van dieren, dierlijke en plantaardige producten.

> Lees hier alle gevolgen en maatregelen

Douane

Gevolgen: Toepassen van douaneformaliteiten, tarifaire en non-tarifaire bepalingen bij in-, uit-, en doorvoer van goederen tussen het VK en de EU. Toename van het aantal douaneaangiften en van het aantal reizigers voor wie douanetoezicht nodig is

Maatregelen:

- Uitbreiding personeel Douane en van huisvesting, voorbereidingen IT systemen en uitbreiding controle-middelen, tijdelijk schuiven huidige middelen, en geleidelijke opbouw van risicogerichte handhaving op het goederenverkeer tussen het VK en Nederland. De EU bereidt maatregelen voor en informeert bedrijven actief d.m.v. een no deal campagne ([link EU-douanecampagne](#)).

Gevolgen: Door de invoering van douaneformaliteiten hebben bedrijven die handel drijven met het VK een EORI-nummer nodig om tijdig aangifte kunnen te doen bij de Douane. Tevens moet het bedrijfsleven controleren welke vergunningen en andere formaliteiten op hen van toepassing zijn.

Maatregelen:

- Brieven gestuurd aan ondernemers die in 2018 handelden met het VK, over de noodzakelijke voorbereidingen bij een no deal Brexit waarin onder andere is opgeroepen om EORI-nummer aan te vragen
- Een campagne van de Douane is opgestart met specifieke aandacht voor de voorlichting bedrijven

Verdieping C: Grenscontroleprocessen

No deal Brexit: Gevolgen en Maatregelen

Deelthema	Gevolgen <i>no deal</i> scenario	Nationale Maatregelen	Maatregelen EU niveau	Min	Nadere informatie (Kamerstukken, EU voorstellen)
KMAR	VK-onderdanen worden niet EU-burgers (een grondige controle nodig)	<ul style="list-style-type: none"> Voorziene extra capaciteitsbehoefte van 14 fte grenswachters Operationele en infrastructurele maatregelen in samenwerking met de luchtvaart- en maritieme sector. 		JenV	> Kamerbrief JenV verschillende Brexit scenario's
	Commerciële luchtvervoerders moeten passagiersgegevens (API) verstrekken aan de grensautoriteiten (KMar)	Voorziene extra capaciteitsbehoefte van 8 fte voor de verwerking van de passagiersgegevens op basis van de API-richtlijn.		JenV	> Kamerbrief JenV verschillende Brexit scenario's
Douane	<ul style="list-style-type: none"> Van toepassing zijn douaneformaliteiten bij in-, uit-, en doorvoer van goederen tussen het VK en de EU en tarifaire formaliteiten (heffing van invoerrechten conform WTO tarieven, en heffing van belastingen). Toename van het aantal douaneaangiften en van het aantal reizigers waarvan goederen, zoals reizigersbagage, onder douanetoezicht valt. 	<ul style="list-style-type: none"> Uitbreiding personeel Douane (928 fte waarvan 321 fte inzetbaar op 30 maart.) Uitbreiding van huisvesting Toepassing van non tarifaire bepalingen op het gebied van veiligheid, gezondheid, economie en milieu Voorbereidingen IT systemen en uitbreiding controlemiddelen, tijdelijk schuiven huidige middelen. Geleidelijke opbouw van risicogerichte handhaving op het goederenverkeer tussen het VK en Nederland. 	<ul style="list-style-type: none"> Aanpassing van de termijnen voor de indiening van summiere aangiften bij binnenbrengen en aangiften vóór vertrek, bij vervoer over zee van en naar het VK VK toegetreden tot Overeenkomst Gemeenschappelijk Douanevervoer; Richtsnoeren over hoe om te gaan met goederen die onderweg zijn op 29 maart (Publicatie eind februari verwacht) Aanpassing van bijlagen van de Uitvoeringsverordening DWU mbt de formulieren voor zekerheidstelling bij douanevervoer en wijziging van de bijlage voor het in de douane-waarde betrekken van luchtvracht voor zendingen uit het VK Instructies over hoe nationale overheden de Europese douanesystemen moeten aanpassen. 	FIN	<ul style="list-style-type: none"> > Brede Kamerbrief stand van zaken contingency planning cf motie Van Ojik > EY rapport voorbereidingen Douane Brexit > Beantwoording Kamervragen voorbereidingen Douane n.a.v. EY rapport > ARK rapport voorbereidingen Douane Brexit > Beantwoording Kamervragen voorbereidingen Douane n.a.v. ARK rapport > COM(2018) 890 Contingency Mededeling 19-12-2018
	Bedrijven moeten zich voorbereiden door: <ul style="list-style-type: none"> ervoor zorgen dat zij over een EORI-nummer beschikken. Dit nummer is nodig bij het (laten) doen van een douaneaangifte of bij het aanvragen van een vergunning. ervoor zorgen dat zij aangifte kunnen doen bij de Douane. Dit kan via een douane-expediteur. Als het bedrijf zelf aangifte wil doen, moet het software aanschaffen en een registratie elektronisch berichtenverkeer aanvragen. controleren of zij douanevergunningen nodig hebben. controleren of zij, naast de douaneregels, te maken krijgen met andere formaliteiten. Zoals keuringen voor dierlijke producten of extra regels voor de uitvoer van afvalstoffen. 	<p>Er is een brief gestuurd aan ondernemers die in 2018 handelden met het VK, om hen te wijzen op de noodzakelijke voorbereidingen bij een <i>no deal</i> Brexit. Verder is, naast de rijksbrede communicatie-campagne, -</p> <p>Een campagne van de Douane opgestart met specifieke aandacht voor de voorlichting bedrijven.</p>	De Commissie informeert bedrijven actief d.m.v. een <i>no deal</i> campagne	FIN	<ul style="list-style-type: none"> > www.douane.nl/brexit > europa.eu/rapid/press-release_IP-19-901_en.htm
NVWA en gerelateerde keuringsdiensten	<ul style="list-style-type: none"> import en export onderworpen aan veterinaire en fytosanitaire certificering en controles afhankelijk van eisen die VK en EU zelf stellen. Voor markttoegang en veiligheid dienen producten te voldoen aan EU-regelgeving (bij EU-import) en VK-regelgeving (bij EU-export naar VK). 	<ul style="list-style-type: none"> Uitbreiding personeel NVWA (143 fte) Uitbreiding Kwaliteits-Controle-Bureau (33 fte) Uitbreiding NAK tuinbouw (12 fte) Uitbreiding Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (3 fte) Flexibele inzet personeel en anders inrichten keuringen Voorlichting over gevolgen <i>no deal</i> 		LNV/VWS	<ul style="list-style-type: none"> > Brede Kamerbrief stand van zaken contingency planning cf motie Van Ojik > Beantwoording Kamervragen voorbereidingen NVWA
	Aandachtspunt: in NL zeehavens momenteel geen inspectiepost levende have aanwezig. Zonder inspectiepost levende have in de directe nabijheid van het punt van aankomst van een ferry kunnen levende dieren bij <i>no deal</i> niet via die route NL binnen komen. Dat kan wel via de vliegvelden Schiphol/Maastricht of via routes met inspectieposten in FRA of BEL.	<ul style="list-style-type: none"> Het bedrijfsleven activeren en faciliteren in het oprichten van een inspectiepost. 		LNV	> Beantwoording Kamervragen over het oprichten van een keurpunt levende dieren

D: Logistiek en transport

No deal Brexit: Gevolgen en Maatregelen

Luchtvaart

Gevolgen: Het VK is geen onderdeel meer van EU-luchtvaartruimte: zonder verdere maatregelen geen vliegverkeer mogelijk, en valt het VK als derde land buiten het systeem van 'one stop security'. Dit betekent extra beveiligingsonderzoeken voor passagiers die op Schiphol overstappen. Certificaten/licenties luchtvaartveiligheid afgegeven in het VK zijn zonder verdere maatregelen niet meer geldig: problemen met de geldigheid van de certificaten voor bepaalde luchtvaartproducten, -onderdelen, -uitrustingsstukken en -bedrijven.

Maatregelen:

- De Europese Unie bereidt maatregelen voor zoals: eenzijdige noodoplossing luchtvaart, toevoegen VK aan One Stop Security (OSS), en tijdelijke erkenning van certificaten/licenties.

Wegvervoer

Gevolgen: NL vrachtverkeer van, naar, door of in het VK is zonder verdere maatregelen niet mogelijk.

Maatregelen:

- De EU bereidt een noodverordening voor die toelaat dat Britse vrachtwagens naar de EU mogen komen op voorwaarde dat dit omgekeerd ook wordt toegestaan in het VK.
- Het VK sluit zich aan bij de TIR (Transport International Routier) -overeenkomst waardoor vrachtverkeer tussen Ierland en de EU over het grondgebied van het VK geen belemmering ondervindt.

Logistiek en transport

De terugtrekking van het VK uit de EU heeft gevolgen voor transport over de weg, door de lucht en over het water. Zonder maatregelen zou er bijvoorbeeld niet gevlogen kunnen worden. In Europees verband worden oplossingen voorbereid.

Om filevorming bij havens zoveel als mogelijk te voorkomen werkt de overheid samen met medeoverheden en andere partners aan verkeerscirculatieplannen.

[> Lees hier alle gevolgen en maatregelen](#)

Ferryterminals

Gevolgen: Door grenscontroles mogelijk congestie bij de ferryterminals.

Maatregelen:

- Rijksbreed ferryoverleg
- Slimme ICT-oplossingen voor vlote douaneafhandeling van de lading van de vrachtwagens
- Brexit Transport Tafel: verkeerscirculatieplannen met mitigerende maatregelen i.o.m. alle lokale en regionaal betrokken stakeholders
- Verschillende (operationele) dilemmasessies om verantwoordelijkheden, taken en onderlinge verwachtingen te bespreken
- Overleg met ferrymaatschappijen over toegang tot ferryterrein (als voldaan is aan alle formaliteiten)

Zeescheepvaart

Gevolgen: Voor de zeescheepvaart blijft de internationaleregelgeving van toepassing op het gebied van veiligheid, milieu en havenstaatcontroles. Ook reddingsoperaties op zee en onderlinge bijstand zijn gebaseerd op internationale afspraken. Als vrachtverkeer tussen het Ierland en de EU niet langer ongehinderd over het grondgebied van het VK kan rijden, neemt het belang van transport over zee toe.

Maatregelen:

- De Commissie heeft voorgesteld de TEN-T Verordening te wijzigen waardoor de corridor Noordzee-Middellandse Zee niet langer door het VK loopt, maar over zee tussen Ierse havens en Franse, Belgische en Nederlandse havens.

Verdieping D: Logistiek en transport

No deal Brexit: Gevolgen en Maatregelen

Deelthema	Gevolgen no deal scenario	Nationale Maatregelen	Maatregelen EU niveau	Min	Nadere informatie (Kamerstukken, EU voorstellen)
Luchtvaart	VK geen onderdeel meer van EU luchtvaartruimte: geen vliegverkeer mogelijk		Inzet op EU oplossing voor luchtvaart tussen EU en VK. De Commissie heeft eenzijdige noodoplossing voorgesteld: verordening 19-12: overgangmaatregelen voor 12 maanden.	lenW	> COM (2018) 893 final
	VK geen onderdeel meer van "one stop security" (OSS): extra beveiligingsonderzoeken		De Commissie heeft een voorstel gedaan het VK toe te voegen aan de landen die onderdeel uitmaken van het OSS-systeem.	JenV/ lenW	> COM(2018) 890 Contingency Mededeling 19-12-2018 > Kamerbrief JenV verschillende Brexit scenario's
	Certificaten/licenties luchtvaartveiligheid afgegeven in VK niet meer geldig: materieel aan de grond		De Commissie heeft op 19-12 een voorstel gedaan voor een verordening die tijdelijke erkenning van certificaten/licenties regelt, voor maximaal 9 maanden.		> COM (2018) 894 final
	Verval juridische basis afspraken luchtverkeerbeheer: mogelijke verstoringen veiligheid/capaciteit.	<ul style="list-style-type: none"> Afspraken tussen providers Aanvragen providers certificering bij bevoegde instanties EU/VK Operationele maatregelen worden getroffen zodat delegatie van het luchtverkeerbeheer kan blijven plaatsvinden. 	<ul style="list-style-type: none"> Certificering VK provider Toezicht op EASA certificering 		> COM(2018) 890 Contingency Mededeling 19-12-2018
Wegvervoer	Nederlands vrachtverkeer van, naar, door of in het VK is niet mogelijk		Inzet op EU oplossing voor markttoegang wegvervoer. De Commissie heeft een eenzijdige tijdelijke (9 maanden) noodoplossing voorgesteld: verordening 19-12 die toestaat dat Britse vrachtwagens in de EU mogen rijden, op voorwaarde dat dit omgekeerd ook in het VK wordt toegestaan. Nationale, tijdelijke noodoplossing bij gebreke van EU oplossing: terugvallen op CEMT quotasysteem.	lenW	> COM(2018) 890 Contingency Mededeling 19-12-2018
Ferry-terminals	Door grenscontroles mogelijk congestie bij Europoort, Rozenburg, Hoek van Holland, Vlaardingen en IJmuiden.	<ul style="list-style-type: none"> Rijksbreed ferryoverleg (ook met Ferrymaatschappijen) om ferryproces te stroomlijnen en zo congestie zeehavens zoveel mogelijk te voorkomen Rijkswaterstaat initieert, coördineert en implementeert verkeerscirculatieplannen en stemt deze af met alle betrokkenen (gemeenten, provincies, ferry maatschappijen, douane, havenbeheerders, politie, KMar, NVWA en veiligheidsregio) in de Brexit Transport Tafel. Verschillende (operationele) dilemmasessies om verantwoordelijkheden, taken en onderlinge verwachtingen bespreken. Ferrymaatschappijen hebben afgesproken dat toegang tot ferryterrein alleen mogelijk is, mits voldaan is aan alle formaliteiten. 		lenW	> Kamerbrief rapport Olthoff > AO Brexit beantwoording vragen I&W > www.getreadyforbrexit.eu
Zeescheepvaart	<ul style="list-style-type: none"> Voor de zeescheepvaart blijft de internationale regelgeving van toepassing op het gebied van veiligheid, milieu en havenstaatcontroles. Ook reddingsoperaties op zee en onderlinge bijstand zijn gebaseerd op internationale afspraken. Als vrachtverkeer tussen het Ierland en de EU niet langer ongehinderd over het grondgebied van het VK kan rijden, neemt het belang van transport over zee toe. Dit vraagt om extra voorzieningen in EU havens. 		<ul style="list-style-type: none"> De Commissie heeft voorgesteld de TEN-T Verordening te wijzigen waardoor de corridor Noordzee-Middellandse Zee niet langer door het VK loopt, maar over zee tussen Ierse havens en Franse, Belgische en Nederlandse havens. 		
Informereren van de sector	No deal scenario vereist voorbereidingen van de sector	<ul style="list-style-type: none"> Brexit impact scan Stakeholderbijeenkomsten communicatie via brancheorganisaties. communicatie via matrixborden langs de weg. 			

E: Veiligheid en Dataverkeer

No deal Brexit: Gevolgen en Maatregelen

Samenwerking Politie en Justitie

Gevolgen: Minder mogelijkheden tot informatie-uitwisseling en samenwerking bij de aanpak van criminaliteit en terrorisme

Maatregelen:

- Terugvalopties in kaart gebracht
- Plaatsing van politie liaison officers in het VK
- Uitbreiding Landelijk Internationaal Rechtshulpcentrum
- Voorbereiding versterking OM
- Automatisering Interpolkanaal

Dataverkeer

Gevolgen: Voortaan gaan de EU regels voor niet-EU- landen gelden voor de uitwisseling van persoonsgegevens met het VK. Voor niet-persoonlijke data zijn geen gevolgen voorzien; dit blijft vrijelijk stromen.

Maatregelen:

- Doorgifte alleen op basis van passende waarborgen
- De EU verkent mogelijkheden van een Adequaateitsbesluit

Veiligheid en Dataverkeer

Momenteel werkt Nederland goed samen met het VK op het gebied van interne veiligheid. Met de terugtrekking van het VK uit de EU kan er niet langer gebruik gemaakt worden van EU-instrumenten voor politieke en justitiële samenwerking en informatie-uitwisseling in relatie tot het VK. Wel zal deels kunnen worden teruggevallen op beschikbare

multilaterale verdragen. Ook voor data-verkeer geldt dat er veranderingen optreden bij de terugtrekking van het VK uit de EU: voor de uitwisseling van gegevens zullen dezelfde regels gaan gelden als voor andere niet-EU landen, en het VK zal ook niet langer gebonden zijn aan EU-regels voor data uitwisseling.

[> Lees hier alle gevolgen en maatregelen](#)

Verdieping E: Veiligheid en Dataverkeer

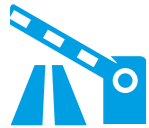
No deal Brexit: Gevolgen en Maatregelen

Deelthema	Gevolgen <i>no deal</i> scenario	Nationale Maatregelen	Maatregelen EU niveau	Min	Nadere informatie (Kamerstukken, EU voorstellen)
Samenwerking Politie en Justitie	Momenteel intensieve samenwerking tussen NL en het VK op het gebied van interne veiligheid. Na Brexit verminderde mogelijkheden tot informatie-uitwisseling en samenwerking bij de aanpak van criminaliteit en terrorisme	<ul style="list-style-type: none"> • Terugvalopties in kaart gebracht • Plaatsing van politie liaison officers in het VK • Uitbreiding Landelijk Internationaal Rechtshulpcentrum. • Voorbereiding versterking OM) • Automatisering Interpolkanaal 		JenV	> Kamerbrief JenV verschillende Brexit scenario's
Dataverkeer: Persoonsgegevens	Terugvallen op regels voor doorgifte van persoonsgegevens aan niet-EU-landen.	<ul style="list-style-type: none"> • Doorgifte alleen op basis van passende waarborgen 	<ul style="list-style-type: none"> • De EU verkent mogelijkheden van een Adequaateitsbesluit 	JenV	<ul style="list-style-type: none"> > Kamerbrief JenV verschillende Brexit scenario's > Kamerbrief gevolgen <i>no deal</i> Brexit op het gebied van VWS > COM(2018) 890 Contingency Mededeling 19-12-2018 > www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/nieuws/europese-toezichthouders-publiceren-nadere-toelichting-brexit > www.avghelpdeskzorg.nl/onderwerpen/brexit
Dataverkeer: niet-persoonsgegevens	Geen gevolgen voor niet-persoonlijke data.	<ul style="list-style-type: none"> • Geen mitigerende maatregelen nodig. 	<ul style="list-style-type: none"> • Geen mitigerende maatregelen voorzien 	EZK	> EU notice dataverkeer

F: Markttoegang en handel

No deal Brexit: Gevolgen en Maatregelen

Markttoegang en handel

Gevolgen: Wederzijdse handel van goederen valt terug op WTO-regels. Alle goederen uit derde landen moeten voldoen aan productstandaarden en -eisen die in de EU gelden. Het terugvallen op WTO-regels betekent dat er sprake zal zijn van tarieven en controles voor wat betreft goederen.

Maatregelen:

- Inzet informeren bedrijfsleven over de gevolgen van Brexit en het belang van het treffen van voorbereidingen, o.m. via [Brexit loket](#), [Brexit Impact Scan](#) en bijeenkomsten georganiseerd in samenwerking met o.a. VNO-NCW
- De Commissie dient het VK op derdelandenlijst te plaatsen.

Diensten

Gevolgen: Er zal voor wat betreft dienstverlening worden teruggevallen op WTO afspraken op gebied van dienstverlening (GATS). Dit kan gevolgen hebben voor onder meer markttoegang en nationale behandeling van dienstverleners.

Maatregelen:

- Inzet informeren bedrijfsleven over de gevolgen van Brexit en het belang van het treffen van voorbereidingen, o.m. via [Brexit loket](#), [Brexit Impact Scan](#) en bijeenkomsten georganiseerd in samenwerking met o.a. VNO-NCW

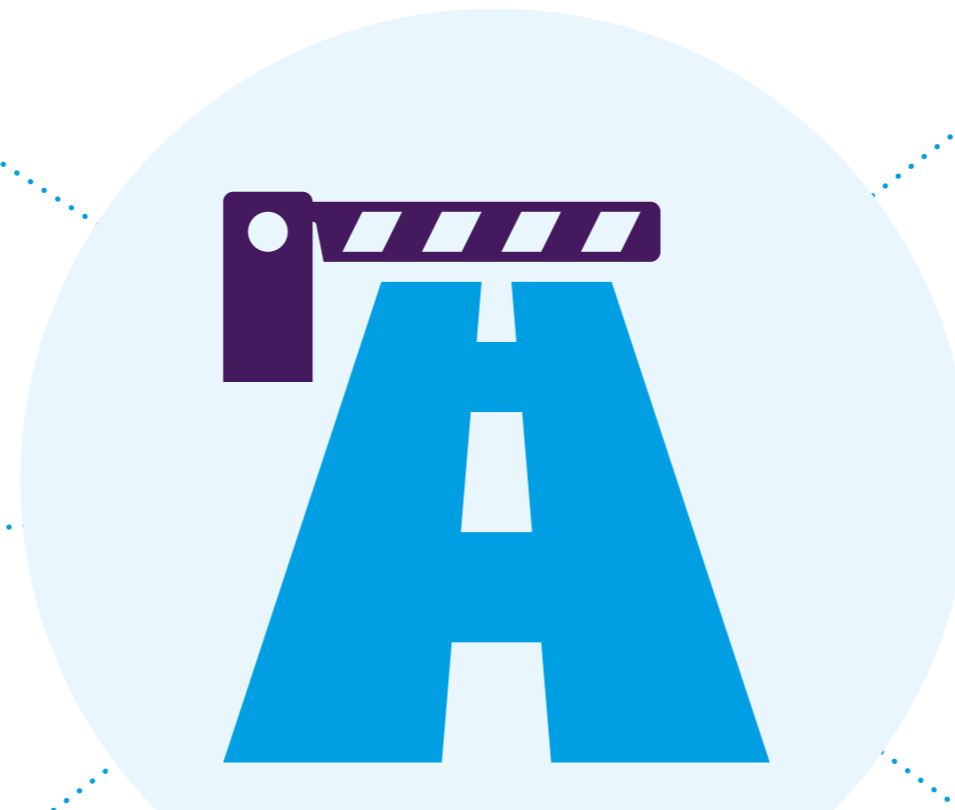

Goederen in de keten

Gevolgen: Geldigheid van certificaten vervalt en producten mogen niet meer geïmporteerd worden zonder een EU27- goedkeuring.

Maatregelen:

- Op terrein van (industriële) goederen is grotendeels EU-regelgeving van toepassing
- Voorlichting over gevolgen no deal en bijbehorende mitigerende maatregelen via onder meer [Brexit-loket](#)
- De Europese Commissie heeft aangegeven dat VK-certificaten voor individuele (industriële) producten die voor datum van uittreding van VK uit EU in de handel zijn gebracht, ook daarna geldig blijven.

Markttoegang en handel

Bij een *no deal* Brexit zal teruggevallen worden op andere internationale afspraken en regelgeving voor import en export tussen het VK en de EU. Dit betekent dat – anders dan nu – import- en export-

tarieven betaald moeten worden. Er kunnen ook quota voor bepaalde producten van toepassing zijn.

[> Lees hier alle gevolgen en maatregelen](#)

Intellectueel eigendom

Gevolgen: VK wordt derde land, IE-rechten hebben een duidelijke territoriale werking. Voor aantal IE-rechten kan worden teruggevallen op internationale afspraken, zoals de TRIPs onder het WTO-regime.

Maatregelen:

- Mitigerende maatregel voor bescherming oorspronkelijke topografieën en halfgeleider-producten in [Verzamelwet Brexit](#), te weten artikel VI.
- Voorlichting over gevolgen no deal en bijbehorende mitigerende maatregelen via onder meer [Brexit-loket](#)

Aanbestedingen

Gevolgen: Mogelijke gevolgen als het VK niet tijdig toetreedt tot Global Procurement Agreement (GPA).

Maatregelen:

- Voorlichting over gevolgen no deal en bijbehorende mitigerende maatregelen via onder meer [Brexit-loket](#)
- De Europese Commissie heeft aangegeven dat aanbestedingsprocedures die op 30 maart 2019 in de EU lopen, conform EU regime afgehandeld kunnen worden.

Audiovisuele mediabedrijven

Gevolgen: Toestemming nodig van het Commissariaat voor de Media voor Britse audiovisuele mediabedrijven

Maatregelen:

- Geen maatregelen voorzien

Verdieping F: Markttoegang en handel

No deal Brexit: Gevolgen en Maatregelen

Deelthema	Gevolgen <i>no deal</i> scenario	Nationale Maatregelen	Maatregelen EU niveau	Min	Nadere informatie (Kamerstukken, EU voorstellen)
Markttoegang en handel	<ul style="list-style-type: none"> Wederzijdse handel valt terug op WTO-regels, waaronder importtarieven en –quota problemen in productieketens als toeleveranciers niet meer tijdig kunnen leveren of afnemers minder kunnen afzetten. 	<p>Inzet informeren bedrijfsleven over de gevolgen van Brexit en het belang van het treffen van voorbereidingen.</p> <p>Concreet i) wordt via verschillende communicatiekanalen een brede intensieve voorlichtingscampagne gevoerd, ii) dialoog tussen overheid en bedrijfsleven om knelpunten te adresseren en iii) steunt de overheid MKB met initiatieven zoals Brexit vouchers of Brexit buddies.</p>	Voor de handel in sommige goederen (zoals bij SPS en CITES goederen) is het noodzakelijk dat een land geplaatst is op de derde landen lijst van de Commissie	BZ/EZK	<ul style="list-style-type: none"> > Brede Kamerbrief stand van zaken contingency planning cf motie Van Ojik > Kamerbrief voortgang communicatie richting bedrijfsleven over Brexit > ARK rapport financiële en economische gevolgen Brexit > Kamerbrief update CBS-cijfers 2018 Internationaliseringsmonitor VK
Goederen in de keten	Bepaalde productgroepen waarvoor geharmoniseerde regelgeving geldt mogen alleen verhandeld worden op basis van een certificaat van een in de EU aangewezen keuringsinstantie. Deze producten mogen na een <i>no deal</i> Brexit niet meer op basis van een in het VK gevestigde keuringsinstantie, importeur of gemachtigd verantwoordelijke op de interne markt gebracht worden. Partijen die voorheen distributeur waren worden nu importeur, met de extra verplichtingen die daarbij horen. Het vervallen van de geldigheid van certificaten houdt in dat deze producten niet meer geïmporteerd mogen worden zonder een goedkeuring van een instantie in de EU27 en gemachtigde.	<p>Op terrein van (industriële) goederen is grotendeels EU regelgeving van toepassing.</p> <p>Voorlichting over gevolgen <i>no deal</i> en bijbehorende mitigerende maatregelen via o.m. Brexit loket</p>	De Commissie heeft aangegeven dat VK-certificaten voor individuele (industriële) producten die voor datum van uittreding van VK uit EU in de handel zijn gebracht, ook daarna geldig blijven. Producten die na 29 maart 2019 in de handel worden gebracht moeten een goedkeuring hebben uit één van de andere EU27 landen, hiervoor is de producent verantwoordelijk.	EZK	<ul style="list-style-type: none"> > Brede Kamerbrief stand van zaken contingency planning cf motie Van Ojik
Diensten	Terugvallen op WTO afspraken op gebied van dienstverlening (GATS). Dit heeft gevolgen voor onder meer markttoegang en nationale behandeling van dienstverleners. Overgangsisssue voor afhandelen van lopende diensten, inclusief afhandelen van lopende (service) contracten.	Geen maatregelen voorzien. Voorlichting over mogelijke maatregelen die bedrijfsleven kan treffen via o.m. Brexit loket	De Commissie heeft aangegeven geen mitigerende maatregelen op gebied van diensten te zullen nemen	EZK	
Intellectueel eigendom	Terugval op internationale afspraken, o.a. WTO/TRIPs. Unitaire IE titels (merkenrecht, modelrecht, kwekersrecht) verliezen werking in het VK.	<p>Opname artikel VI in Verzamelwet Brexit. Mitigerende maatregel t.a.v. bescherming topografieën van halfgeleiderproducten in Verzamelwet.</p> <p>Voorlichting over gevolgen <i>no deal</i> en bijbehorende mitigerende maatregelen via o.m. Brexit loket</p>		EZK	<ul style="list-style-type: none"> > Brede Kamerbrief stand van zaken contingency planning cf motie Van Ojik > Memorie van Toelichting van de Verzamelwet (Kamerstukken II 2018-2019, 35084, nr. 3)
Aanbestedingen	Afhankelijk van toetreding VK tot Global Procurement Agreement (GPA).	Voorlichting over gevolgen <i>no deal</i> en bijbehorende mitigerende maatregelen via o.m. Brexit loket	Steun voor toetreding VK tot GPA. CIE heeft aangegeven dat aanbestedingsprocedures die voor 30 maart 2019 gestart zijn, conform Europese regels die van toepassing waren bij de start van de procedure zullen worden afgehandeld.	EZK	<ul style="list-style-type: none"> > Brede Kamerbrief stand van zaken contingency planning cf motie Van Ojik
Audiovisuele media-bedrijven	Britse audiovisuele mediabedrijven die diensten in NL willen (blijven) aanbieden moeten daarvoor toestemming krijgen van het Commissariaat voor de Media, welke ook toezicht zal houden op de diensten in Nederland.	Geen maatregelen voorzien	Geen maatregelen voorzien		<ul style="list-style-type: none"> > Brede Kamerbrief stand van zaken contingency planning cf motie Van Ojik

G: Overige economische onderwerpen

No deal Brexit: Gevolgen en Maatregelen

Financiële markten

Gevolgen: het VK wordt voor financiële diensten een derde land. Dit betekent dat dienstverlening vanuit het VK niet automatisch doorgang kan vinden (o.m. clearinghuizen, afwikkelingsystemen en verlenen beleggingsdiensten).

Maatregelen:

- De Europese Commissie heeft op het gebied van clearinghuizen (CCP's) maatregelen getroffen zodat dienstverlening (tijdelijk) mogelijk blijft. Daarnaast heeft Nederland op het gebied van afwikkelingsystemen en het verlenen van beleggingsdiensten en verrichten van beleggingsactiviteiten wet- en regelgeving aangepast.

Fiscale regelingen

Gevolgen: Het VK wordt voor de belastingen als derde land behandeld

Maatregelen:

- Nationaal overgangsrecht waarbij het VK voor de fiscale wetgeving nog tot eind 2019 wordt behandeld als EU-lidstaat

Klimaat

Gevolgen: VK is niet langer gebonden aan EU-afspraken voor het ETS en overige klimaatwetgeving.

Maatregelen:

- De Europese Commissie is bezig met aanpassen van wetgeving m.b.t. EU Emission Trading System (ETS) en Fluorinated greenhouse gases quota.

Overige economische onderwerpen

Ook op een aantal andere economische onderwerpen zullen er veranderingen zijn in het geval van een *no deal* scenario. Zo zullen er gevolgen zijn voor onder andere financiële diensten, belastingen, visserij, energie en klimaat. Dit betekent dat veel sectoren worden geraakt door een *no deal*

Brexit. Ondernemers kunnen zich al voorbereiden en informeren via [Brexitloket.nl](https://brexitloket.nl). Daarnaast wordt er hard gewerkt in Nederland en door de EU om negatieve effecten van deze gevolgen op te vangen.

> Lees hier alle gevolgen en maatregelen

Energie

Gevolgen: wegvallen juridisch kader m.b.t. landsgrensoverschrijdende verbindingen (interconnectoren) op het gebied van gas en elektriciteit en gedeelde gas- en olievelden. Geen risico voor voorzienings- en leveringszekerheid van Nederland.

Maatregelen:

- Mitigerende maatregel in Verzamelwet Brexit (artikelen III, IV, V) om nieuw juridisch kader voor landsgrensoverschrijdende verbindingen vast te stellen.

Visserij

Gevolgen: Geen toegang tot de viswateren van het VK voor Europese vissers

Maatregelen:

- Er is nauw contact met de sector en de Europese Commissie over de gevolgen en mogelijke maatregelen.

Telecom

Gevolgen: geen gevolgen voor functioneren telecomvoorziening in Nederland voorzien. Wel mogelijke verandering van de marktomstandigheden, zoals roaming tarieven in het VK.

Maatregelen:

- geen mitigerende maatregelen voorzien.

Verdieping G: Overige economische onderwerpen

No deal Brexit: Gevolgen en Maatregelen

Deelthema	Gevolgen <i>no deal</i> scenario	Nationale Maatregelen	Maatregelen EU niveau	Min	Nadere informatie (Kamerstukken, EU voorstellen)
Financiële markten	Geen toegang tot Britse clearinghuizen (CCPs)		De Commissie heeft in december 2018 een tijdelijke equivalentie verklaring van Britse CCPs (en CSDs) aangekondigd.	FIN	<ul style="list-style-type: none"> > Commissie equivalentie verklaring CCP's > https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/legislative-initiatives-and-other-legal-acts_en
	Geen toegang tot Britse afwikkelingsystemen;	Wetswijziging van (nationale) faillissementswet om toegang tot afwikkelingsystemen in derde landen te behouden.		FIN	<ul style="list-style-type: none"> > Wet van 12 december 2018 tot wijziging van de Faillissementswet met betrekking tot de rechten en verplichtingen inzake deelname aan betalings- en effectenafwikkelingsystemen in derde-landen
	Risico voor de continuïteit van dienstverlening op bestaande derivatencontracten.	Ondernemingen die vanuit het Verenigd Koninkrijk in Nederland beleggingsdiensten verlenen aan of handelen voor eigen rekening met Nederlandse professionele marktpartijen worden tijdelijk vrijgesteld van de vergunningplicht in Nederland. Hiertoe is besloten om de negatieve gevolgen te beperken voor het geval de terugtrekking van het VK uit de Europese Unie zonder terugtrekkingsakkoord plaatsvindt.		FIN	<ul style="list-style-type: none"> > Aanpassing tijdelijke vrijstellingsregeling voor Britse beleggingsondernemingen
Fiscale regelingen	Het VK zal voor de belastingen als derde land worden behandeld. Dit heeft gevolgen voor bedrijven die voor de fiscale wetgeving een afhankelijkheid met het VK kennen.	Nationaal overgangsrecht waarbij het VK voor de fiscale wetgeving nog tot eind 2019 wordt behandeld als EU lidstaat.		FIN	<ul style="list-style-type: none"> > Brief fiscaal overgangsrecht > Impactanalyse Brexit voor de Belastingdienst niet-Douane en validatierapport EY
Klimaat	VK bedrijven nemen niet meer deel aan ETS en f-quotaregeling	Geen mitigerende maatregelen voorzien.	De Europese Commissie is bezig met aanpassen van wetgeving m.b.t. EU Emission Trading System (ETS) en Fluorinated greenhouses gases quota.	EZK	<ul style="list-style-type: none"> > Brede Kamerbrief stand van zaken contingency planning cf motie Van Ojik > Appreciatie Contingency Action Plan
Energie	<i>No deal</i> betekent dat er geen juridisch kader meer is voor de wijze waarop transportcapaciteit op de energie verbindingen op het gebied van elektriciteit en gas kan worden verkocht. In deze situatie is energiehandel over deze verbindingen tussen beide landen niet meer mogelijk.	Opname artikelen III-V in Verzamelwet Brexit voor nieuw juridisch kader.			<ul style="list-style-type: none"> > Beantwoording van de kamervragen in het kader van SO Energieraad van 19 december 2018. > Memorie van Toelichting van de Verzamelwet (Kamerstukken II 2018-2019, 35084, nr. 3) > Brede Kamerbrief stand van zaken contingency planning cf motie Van Ojik
Visserij	Toegang tot de viswateren van het VK vervalt voor Europese vissers	Nauw contact met de sector en de Europese Commissie	In afwachting akkoord EU/VK De Commissie heeft een voorstel gedaan tot het treffen van maatregelen voor de visserijsector in het geval van een <i>no deal</i> scenario.	LNV	<ul style="list-style-type: none"> > AO Brexit beantwoording vragen visserij > Brief commissievoorstel visserij maatregelen no deal
Telecom	Geen gevolgen voorzien voor telecomvoorziening. Wel mogelijke verandering marktomstandigheden (zoals roaming tarieven)	Geen mitigerende maatregelen voorzien.	Geen mitigerende maatregelen voorzien.	EZK	
Cultuur	Gevolgen in en uitvoer cultuurproducten	Overleg Douane, OCW en Erfgoedinspectie		OCW	<ul style="list-style-type: none"> > Brede Kamerbrief stand van zaken contingency planning cf motie Van Ojik